

ÖVERTORNEÅ KOMMUN

Regler/riktlinjer för medelsförvaltningen att gälla från 2024-06-24

Postadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	Postgiro
Kommunalkontoret 957 85 ÖVERTORNEÅ	0927-72 000vx	0927-774 04	758-1218	12 71 50-1

Regler/riktlinjer medelsförvaltning

1. Allmänt om medelsförvaltningen

1.1. Inledning

Riktlinjerna för medelsförvaltningen anger ramar för kommunens förvaltning som är uppdelad i kortsiktig medelsförvaltning, pensionsmedelsförvaltning och framtidsfond.

1.2. Uppdatering

Dessa riktlinjer skall löpande hållas uppdaterade, med hänsyn tagen till förhållanden inom kommunen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

1.3. Syfte och omfattning

Syftet med dessa riktlinjer är att ange regler för hur förvaltningen av Övertorneå kommuns medelsförvaltning skall bedrivas med avseende på:

- Mål för vilken avkastning och **utdelning** kapitalet skall generera
- Den tillåtna risknivån
- I vilka slag av tillgångar och med vilka limiter medlen får placeras
- Riktlinjer för kontroll och rapportering
- Hur ansvaret av förvaltningen skall fördelas
- Vara ett vägledande underlag vid upphandling och utvärdering av extern kapitalförvaltning

2. Organisation och ansvarsfördelning

Följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för den finansiella verksamheten.

Kommunfullmäktige

Ansvarar för att medelsförvaltningen sker i överensstämmelse med kommunallagen 8 kap 2-3§§.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för finansförvaltningen och verkställer kommunfullmäktiges beslut.

Ekonomichef

Ekonomichefen beslutar om köp och försäljning av värdepapper inom ramen för medelsförvaltningen. Förvaltningen kan också ske hos extern förvaltare.

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

Ekonomichefen ansvarar för att aktualisera behovet av att uppdatera dessa regler/riktlinjer och fortlöpande följa och rapportera resultatet av den finansiella verksamheten innefattande förvaltning av medel på kort och lång sikt.

3. Generella regler för medelsförvaltning

3.1. Hållbara och ansvarsfulla investeringar

Kommunen ska vid val av placeringar ta hänsyn till och främja god etik, ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Kommunen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, vilka finns formulerade i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning.

Placeringar medges ej i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från produktion eller försäljning av pornografi, kommersiell spelverksamhet eller tobaks- och alkoholvaror. Vidare medges inte placeringar i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen bör kommunen även använda sig av så kallad positiv screening som innebär att placeraren aktivt väljer in innehav istället för att välja bort. Kommunen ska sträva efter att göra placeringar i bolag som bidrar till att lösa klimatutmaningarna eller som främjar omställningen till ett hållbart samhälle. Dessa investeringar kan göras inom ramen för riktlinjerna ovan men i de fall det rör sig om investeringar i påverkansfonder tillåts placeringarna avvika från dessa. Detta förutsätter dock att fonden är en uttalad påverkansfond som placerar i lösnings- eller omställningsbolag efter en tydlig investeringsprocess med regelbunden uppföljning. Max 10% av totalportföljen är tillåten att placeras i denna typ av fond.

3.2. Motparter

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor ska göras via etablerade finansiella institutioner. Godkända motparter är:

- a. svensk bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- b. utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, exempelvis vid nyemissioner.

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

3.3. Förvaring av värdepapper

Kommunens tillgångar ska förvaras hos:

- a. svensk bank eller institut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring eller hos
- b. utländsk bank eller institut som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

3.4. Förvaltare

Förvaltare kan vara intern (finansfunktionen) och/eller extern. Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder.

Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt kommunens direktiv förvaltar kommunens kapital. Förvaltaren ska ha Finansinspektionens tillstånd att förvalta annans finansiella instrument eller motsvarande tillstånd från utländsk tillsynsmyndighet eller annat behörigt organ. Uppdraget att förvalta kommunens eller stiftelsernas kapital ska grundas på skriftligt avtal som innehåller för uppdraget tillämpliga delar av finanspolicyn och denna riktlinje. Därutöver får placering ske i investeringsfonder som uppfyller kraven nedan.

3.5. Motparter

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier är tillåtna inom medelfristig och långsiktig kapitalförvaltning samt i donationsstiftelseförvaltningen.

3.6. Tillåtna värdepapper och instrument

3.6.1 Räntebärande investeringar

Placering får ske i andelar i värdepappersfond, som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande myndighet inom EU. Placeringsinriktningen ska i all väsentlighet överensstämma med bestämmelserna i denna placeringspolicy.

3.6.2 Aktieplaceringar

Placering får ske i andelar i värdepappersfond, som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande myndighet inom EU. Placeringsinriktningen ska i all väsentlighet överensstämma med bestämmelserna i denna placeringspolicy.

3.6.3 Likvida medel

Likvida medel definieras som medel på bankräkning, depåkonto samt dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper vid beräkning av tillgångsslagens andelar enligt avsnitt "Limiter för tillgångsslag".

3.6.4 Derivatinstrument

Derivatinstrument får inte nyttjas i förvaltningen. Detta gäller dock inte då placering sker i investeringsfonder som utnyttjar derivatinstrument inom ramen för sin förvaltning.

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

3.7. Risker i kapitalförvaltningen

Kommunen är genom sin kapitalförvaltning en aktör på de finansiella marknaderna och är därmed utsatt för finansiella risker. En del i finansverksamheten är att identifiera och hantera riskerna i kapitalförvaltningen så att tillgångarnas värde kan säkras och rimlig avkastning på förvaltad kapital uppnås.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå genom val av strategi och fördelning mellan olika tillgångsslag, det vill säga andelen tillgångar exponerade mot räntemarknaden och aktiemarknaden. Vid aktiefondsplaceringar sprids också riskerna genom att fonderna är exponerade mot olika delar av världen. Därutöver reglerar den finansiella policyn limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk, ränterisk och kreditrisk som beskrivs nedan.

Riskmått och limiter skall beräknas utifrån portföljernas marknadsvärde.

3.7.1 Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av kapitalet är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

3.7.2 Ränterisk

En risk som finns i investeringar i obligationer eller räntefonder är ränterisk. Risken mäts genom ränteduration och visar hur känsligt obligationens pris är för förändringar i marknadsräntan. Durationen mäts i antal år och som återstående löptid. Ju längre återstående löptid räntebärande värdepapper har desto känsligare är de för ränteförändringar. Portföljernas placeringshorisont avgör durationen. Genom att ha durationslimiter för portföljerna kan risken mätas och följas upp.

3.7.3 Kreditrisk

Kreditrisk berör ränteplaceringar och definieras som risken för värdeförlust på grund av att en motpart (till exempel bank, kommun, företag) inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera denna risk ska placeringarna fördelas mellan olika emittenter (utgivare).

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning. Med god kreditvärdighet menas att räntefonder i huvudsak ska ha en genomsnittlig rating om lägst BBB-/Baa3 (från S&P Global Ratings/Moodys).

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

4. Kortsiktig medelsförvaltning

Den kortsiktiga medelsförvaltningen avser förvaltningen av kommunens likvida medel som ingår i den löpande verksamhetens likviditetshantering.

Kommunens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Målet är avkastningen ska överstiga OMRX T-Bill + 0,5 %.

4.1. Tillåtna tillgångsslag

Placeringar får ske genom bankinlånning samt i räntefonder.

4.2. Riskhantering

För att minska ränterisken, d v s att en räntehöjning påverkar marknadsvärdet av placeringarna negativt, i denna förvaltning ska den genomsnittliga durationen för portföljen inte överstiga 1 år.

Vid valet av löptid ska hänsyn tas till placeringshorisonten utifrån kommunens likviditetsprognoser.

5. Pensionsmedelsförvaltning

Övertorneå kommun har avsatt kapital för att minska likviditetsmässiga påfrestningar som kommer av kommunens pensionsåtagande.

Förvaltningen av tillgångarna skall ske under betryggande säkerhet i enlighet med god sed på finansmarknaden.

Målet med förvaltningen är att med en relativt låg balanserad risk erhålla så hög riskjusterad avkastning som möjligt.

5.1. Målsättning

Kapitalet i pensionsmedelsförvaltningen ska vara tillräckligt stort för att säkerställa att kommunen med detta kan täcka samtliga utbetalningar från pensionsåtagandet. Kapital som överstiger 120% av pensionsåtagandet kan föras över till Framtidsfonden.

Förvaltningsportföljen skall ha ett långsiktig reall avkastningsmål om 3,5% rullande över en 5-årsperiod. **Målsättningen är även att skapa en god direktavkastning på portföljen.**

5.2. Tillåten risknivå

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar. I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i portföljen (primärt aktier) styras dynamiskt.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras så att portföljen som mest kan tappa 20% i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad).

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

Detta innebär att risken i portföljen i första hand styrs på övergripande nivå. För att kunna agera på detta sätt krävs breda intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktier kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde att från att falla mer än 20%.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångsslagen är att i normalläget ha en så hög andel aktier som möjligt för att maximera förväntad avkastning.

5.3. Övergripande placeringslimiter

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar stadens strategi i kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

Tillgångsslag	Minst	Normalt	Maximalt
1. Likvida medel	0%	0%	20%
2. Räntebärande värdepapper	10%	50%	100%
3. Aktier	0%	50%	80%
- Varav svenska aktier	0%	25%	50%
- Varav utländska aktiefonder	50%	75%	100%

6. Framtidsfond

Övertorneå kommun har en stor ekonomisk utmaning på lång sikt givet den negativa demografiska utvecklingen. Med en minskande befolkning kommer det på sikt att bli svårt att upprätthålla den kommunala servicen.

Syften med framtidsfonden är att skapa direktavkastning och ge hög långsiktig avkastning på kommunens kapital. De utdelningar som kapitalförvaltningen genererar kan utnyttjas till att finansiera kommunens verksamhet.

6.1. Målsättning

Förvaltningsportföljen skall ha en målsättning att skapa en hög direktavkastning.

6.2. Tillåten risknivå

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs en mycket hög andel riskfyllda tillgångar.

Kapitalet ska normalt sett vara helt placerad i aktiefonder. Mot bakgrund av detta bedöms nedsidesrisken i portföljen vara ca 40% i en kraftig finansiell kris.

6.3. Övergripande placeringslimiter

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar stadens strategi i kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

Tillgångsslag	Minst	Normalt	Maximalt
1. Likvida medel	0%	0%	20%
2. Aktier	50%	70%	100%
- Varav svenska aktier	0%	25%	50%
- Varav utländska aktiefonder	50%	75%	100%
3. Räntebärande värdepapper	0%	30%	50%

7. Uppföljning, kontroll och rapportering

7.1. Syfte

Rapporteringens syfte är att informera om förvaltningsportföljens resultat och portföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i dessa riktlinjer och i avtal med förvaltare.

7.2. Månadsrapport

Förvaltarna skall efter varje månads utgång och senast inom tio bankdagar till Övertorneå kommuns ekonomienhet rapportera förvaltningsportföljens:

1. Marknadsvärde
2. Avkastning under månaden och året
3. Fördelning på olika tillgångsslag
4. Innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av andelen av det totala värdet för respektive tillgångsslag
5. Förändringar i innehavet av värdepapper under månaden
6. Genomsnittlig duration för ränteportföljen
7. Jämförelse utifrån fastställda index
8. Eventuella avvikelser från placeringsreglerna i denna placeringspolicy, avvikelens orsak samt vidtagen åtgärd eller förslag till åtgärd.
9. Rapport av risk och avkastning i portfölj

Ekonomienheten ska kontinuerligt lämna rapporten till styrelsen.

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

8. Definition av termer

Duration	Kan beskrivas som en obligations vägda genomsnittliga återstående löptid. Durationen bestäms av obligationens och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Durationen för en s.k. nollkupongs obligation är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid. Måttet beskriver obligationens räntekänslighet, d v s hur mycket priset på obligationen andras när räntenivån ändras med en procentenhet.
Emittent	Utgivare av finansiella instrument.
Förvaringsinstitut	Från kapitalförvaltare eller fondbolag fristående bank eller annat kreditinstitut där förvärvade värdepapper skall deponeras och som skall ombesörja in- och utbetalningar rörande depå eller fond.
Globala aktier	Med placeringsinriktning Globala aktier avses den kategori av fonder vars risk och avkastning jämförs mot ett vedertaget världsindex, t ex MSCI World Index.
Limit	Riskenivå som begränsar innehav av finansiella instrument.
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepapper förfaller till betalning.
Placeringshorisont	Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade.
Portfölj	En förmögenhet som är placerad i olika tillgångar.
Rating	Av kreditvärderingsinstitut: gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt.
Real avkastning	Avkastning minus inflation.
Ratingkategorier	Ratinginstituten Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av kort- och långfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	

Översättningstabell för rating

Standard & Poor's			Moody's	
Nationell kortfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating
		AAA		Aaa
		AA+		Aa1
		AA		Aa2
	A-1+	AA-		Aa3
		A+		A1
	A-1	A	P-1	A2
		A-		A3
K-1	A-2	BBB+	P-2	Baa1
K-2		BBB		Baa2
K-3	A-3	BBB-	P-3	Baa3
		BB+		Ba1
		BB		Ba2
	B	BB-		Ba3
		B+		B1
		B		B2
		B-		B3
		CCC+		Caa1
		CCC		Caa2
		CCC-		Caa3
		CC		Ca
	C	C	Not prime	C
K-4	D	D		

Värdepappersfond Fond som förvaltar aktier och andra värdepapper och som administreras av särskilt fondbolag. Fonden ägs av andelsägarna, vilket betyder att förvaltaren inte under några omständigheter kan använda fondens tillgångar för att täcka förluster i förvaltarens verksamhet. En fond som är registrerad i Sverige står under Finansinspektionens tillsyn och följer den svenska fondlagstiftningen.

Ansvarig förvaltning	Dokument upprättat	Upprättad av	Reviderad
Kommunledningsförvaltningen	2023-05-10	IK	